

Utdrag ur Göteborgs Handels- och Sjöfarts-tidning den 30/8

1950

Bogserbåt sjönk, 9 saknas

STORMKATATROF

för kustartilleriet |

I 22 sekundmeters storm överspolades och sänktes vid 18.30-tiden på tisdagen KA 4:s nybyggda bogserbåt Barbara med tjugo kustartillerister. Olyckan inträffade strax utanför Böttö vid ett grund kallat Kocken. Barbara sjönk snabbt, och ännu vid 3-tiden på onsdagsmorgonen saknades nio av de ombord varande, bland dem båtens befälhavare, sergeant Gustaf Henrik Stjärnskog. Elva man tog sig med yttersta nöd simmande fram mot kusten

Masttopparna syns över vattenytan

Personalen ombord på Barbara hade under dagen tjänstgjort vid en kustartillerianläggning i havsbandet och skulle transporteras hem till kasernerna vid Käringberget då olyckan inträffade.

Vedettbåten. 55 från KA 4 som var sysselsatt med bogsering strax utanför en närbelägen ö släppte genast sitt bogserföremål och gick med högsta fart mot den sjunkande Barbara som blev stående på grundet med endast masttopparna över vattenytan. Även motorjakten Tyra skyndade till hjälp och deltog i räddningsarbetet som försvårades av den våldsamma sjögången. Olycksplatsen ligger mycket öppet.

31.årige gotlänningen och sergeanten vid kustartilleriet, maskinchefen på Barbara, Åke Svensson gav på sjukhuset HT följande skildring av den fruktansvärda kampen mot havet.

Hur de kom ur maskin kan ja inte ännu förstå

Vi gick inomskärs mot Böttö med nordlig kurs. Så måste vi passera de yttre skären för att komma runt och in i farleden. Det var grov sjö när vi kom ut på öppna vattnet, men inte ryckigt och ganska jämn vind trots allt. Efter sju minuters gång såg vi två jättestora vågor närma sig. Efter den första krängde Barbara hårt styrbord och så plötsligt slog den andra vågen in över oss., Det kom som en blixtn från klar himmel detta att den andra vågen följde så tätt. Båten krängde ytterligare styrbord under vattenmassornas tryck och kantrade.

- Hon sjönk och när vi rusade upp mot babordskanten kastades vi i sjön. En del klamrade sig fast så länge som möjligt, andra började genast simma mot land. Så började den förtvivlade kampen för livhanken. Det var 6-800 meter till närmaste strand och vågorna sköljde över oss i ett kör. En del grep efter livbälten som ganska snart flöt upp, andra hängde sig på lådor som flöt upp. Vi kämpade oss fram i så samlad trupp som möjligt. Elva av oss kom i land och vi blev alla mer eller mindre skadade när vågorna kastade oss mot stenarna i kanten. Vi var så trötta att vi inte hade några krafter kvar.

Kustartillerister på ön fick se vår belägenhet och rusade till undsättning. De hjälpte oss upp och vi tog oss så snabbt som möjligt till telefon och slog larm till regementet. Självt såg jag inga andra båtar intill oss, men allt gick, så fort, sekundsnabbt utvecklade sig olyckan.

Maskinfurir Stig Gustavsson säger att den vpl. pojke som var nere i maskinrummet var före honom uppför trappan mot däck, så han tycks ha kommit upp också men han kom aldrig i land. Men hur dom kunde ta sig upp ur maskin begriper inte jag, Det var duktigt gjort och vittnar om snabb uppfattning.

Vi var mycket utmattade alla, så när sergent Haglund kom. i Lärkan med sjuksyster fick hon mycket att göra. All personal hjälpte till också och gav oss filter, varma kläder och varmt att dricka.

"Vi hoppas än" Räddningsarbete i strålkastarljus

- Olyckan har väckt den vidaste förstämning inom regementet, säger t. f. chefen för KA 4 överstelöjtnant Sven Haglund. Kanske kan vi ännu rädda någon av de saknade. Vi skall i varje fall göra allt vad som står i vår makt. Vårt folk är ute på alla öar i kustbandet, alla stränder kring olycksplatsen patrulleras i natt och vi har tagit starka strålkastare till hjälp. Sjukhuset förbinder de elva införda, som samtliga är mer eller mindre skadade och chockade. Sjöräddningen sätter in med all kraft så snart det ljusnar och vi är både tullen, kustbefolkningen och vår egen landpersonal stor tack skyldig för redan uträttat arbete.

- Ingen möda skall lämnas ospard för att bispringa någon eventuellt överlevande, slutar regementschefen.

Febrilt arbete på sjukstugan

På KA 4:as sjukstuga rådde en febril verksamhet ännu vid ett-tiden på natten. Dr Magnusson, regementets läkare samt hans närmaste biträde, syster Inga, hade då lagt om samtliga skadade, vilka alla fick stanna på sjukstugan. Omkring hälften av dem hade så svåra benskador att de måste bäras eller flyttas på bårar mellan behandlingsrummet och sjuksalarna. Tack vare den första hjälp som lämnats dem redan ute i havsbandet där sjukvårdsbiträdet mötte, var samtliga vid ankomsten till sjukhuset redan förstahjälpsbehandlade.

Vid KA 4:as hamn, vilken avspärrats av beväpnade poster, mötte ambulans och bilar i vilka de räddade genast fördes upp till sjukstugan. Även där hade man vidtagit avspärrningsåtgärder för att underlätta sjukvårdspersonalens arbete,

Förstämningen bland befäl och värnpliktiga på regementet var stor då vidden av olyckan blev i känd, Först trodde man att fem I eller sex man saknades, vid midnatt stod det klart att man måste räkna med att nio liv förlorats.

Bogserbåten var nybyggd

Den kantrade bogserbåten Barbara var nybyggd i år och hade nyligen placerats vid Käringberget: . Den var byggd i Norrköping och mätte 103 ton. En liknande typ av bogserbåt finnes vid Göteborgs örlogsstation, den heter f. ö. "Nya Varvet". Chefen ombord på Barbara, den saknade sergeanten G. H. Stjärnskog kom tidigt i kustartilleriets tjänst och utnämndes till underofficer vid marinen 1942. Han var född 30 augusti 1918. Maskinchefen ombord, den räddade sergeanten Åke Svensson, som tack vare en klar och redig berättelse av händelseförloppet kunnat klarlägga hur olyckan gick till, har tidigare varit placerad vid Fårosunds kustartillerikår på Gotland. Han är numera placerad vid KA 4.

En av kustförsvarets svåraste katastrofer

Olyckan på Vinga Sand är en av de svåraste som på se~ nare år träffat västkustförsvaret, 3 april 1943 inträffade explosionsolyckan på Nya Varvet, då en svensk mina exploderade i en skjulbyggnad inom minverkstaden. Sex man som arbetade med minan dödades och skjulet sopades bort. Av de katastrofer, som drabbat marinen och kustartilleriet kan i korthet omnämnas följande.

28 maj 1949 inträffade en explosion i ett batterirum på kustubåten U4 på Solofjärden vid Oscar Fredriksborg, varvid fyra man dödades.

Nio militärer i kustartilleriet omkom 19 aug. 1948 da en kanon sprängdes i luften utanför Nynäshamn. Vid explosionen på kryssaren Gotland 28 okt. det året dödades tre man och skadades tio.

12 okt. 1944 minsprängdes hjälpvedettbåten Condor utanför Lysekil, varvid åtta man omkom. Sju man' drunknade då hjälpvedettbåten Isbjörn

24 mars förläste utanför Hävringe sedan den pressats ner av en våldsamt stormby.

15 april 1943 inträffade den svåra Ulven-katastrofen med 33 dödsoffer. Ulven gick på en tysk mina i svenskt farvatten utanför Stora Pölsan och hela svenska folket följde de långvariga och svåra räddningsförsöken.

Katastrofen på Hårsfjärden inträffade 17 september 1941 och krävde också 33 dödsoffer. 22 november samma år dödades tio man på en hjälpvedettbåt vid en minexplosion utanför Öland.

Ångpanneexplosionen på pansarskeppet *Gustav V* 17 juli 1940 krävde sammanlagt tio dödsoffer. 29 april 1939 omkom tio man från torpedkryssaren *Jacob Bagge* genom drunkning vid Vällö, då en överfylld permittentbåt kantrade. 13 dec. samma år exploderade ett utländskt minsvep när det skulle bärgas ombord på pansarskeppet *Manligheten* och sex man dödades.

Av svåra olyckor som drabbat svenska krigsmakten i övrigt kan nämnas *Armasjärvikatastrofen* 24 oktober 1940, då 42 värnpliktiga och officerare omkom i sjön *Armasjärvi*. En överlastad färja kantrade och sjönk och mörkret och kylan försvårade räddningsarbetet.